

Отчетен доклад
на Управителния съвет
на Българското ядрено дружество /БЯД/
за периода 01.01.2019 година до 31.12.2019

Българско ядрено дружество е доброволно сдружение на физически и юридически лица на основата на споделени интереси в областта на науката, технологията и практиката на използването на ядрената енергия за мирни цели. Дружеството има за цел осъществяване на общественополезна дейност, основните цели на която са:

✓ Да съдейства за всестраниното развитие на науката, технологията и практиката на безопасно използване на ядрената енергия за мирни цели;

✓ Да съдейства за широко разпространение на знания и идеи сред населението, спомагайки за разширяване на безопасното използване на достиженията на ядрената наука и технологии за благо на обществото;

✓ Да осигурява колективен експертен капацитет за сътрудничество с държавни учреждения, стопански предприятия, обществени и други организации по въпроси на ядрената наука, технология и практика;

✓ Да осигурява форум за обмяна на знания и идеи между членовете на професионалната общност, спомагайки за повишаване на професионалната им квалификация.

Дейностите на дружеството през отчетния период бяха в съответствие с приетия годишен план, допълнени с отклик на текущи събития и обстоятелства.

БЯД не престава да пледира за обективна оценка на научните и практически достижения в ядрената област, както и за запазване и развитие на знанията и опита на нашите научни и инженерно-технически кадри.

1. Организационна дейност

1.1. Управителен съвет:

Управителният съвет на Българското ядрено дружество с Председател – Младен Митев и Зам. Председатели – Любен Манев и Искрен Цветков, през отчетния период проведе 6 регулярни заседания. Заседания са проведени в София и по електронната поща, с необходимия кворум за вземане на решения, в съответствие с Устава на Дружеството. Обновена е информацията за Дружеството в Европейския регистър за прозрачност.

В работата на съвета, в различно време, взеха участие Председателите и Зам. председателите на Териториалните клонове /ТК/ на БЯД: Варна – Северина Иванова, Козлодуй – Русиян Цибрански, Пловдив – Мариета Сопаджиева, на Младежката асоциация – Петя Вряшкова. Със съвещателен глас дейно участие взеха: организационният секретар Петя Вряшкова и Марияна Атанасова, членовете на БЯД – Красимира Илиева, Павлин Грудев, Илинка Живкова, в съответствие с разглежданите въпроси.

1.2. Членство в БЯД:

Към 31.12.2019 г. списъчният състав на дружеството включва:

- четирима почетни члена проф. Симеон Батов и ст.н.с. д-р Тихомир Апостолов, ст.н.с. д-р Красимира Илиева и инж. Русчо Янков
- 294 физически лица

1.3. ТК и МА:

През отчетния период Председатели и зам. Председатели на ТК са както следват: ТК-Варна – Северина Иванова, ТК-Козлодуй – Русиан Цибрански и Илинка Живкова, ТК-Пловдив – Мариета Сопаджиева.

2. Конференции, семинари

Най-голямата проява на Българското Ядрено Дружество през отчетния период беше ежегодната международна Конференция „Ядрената енергия за хората“, която се проведе в периода 4-7 ноември 2019 г. в хотел "Дунав Плаза", гр. Русе, България. На Конференцията присъстваха 70 специалисти от български и чуждестранни организации. Представени бяха организациите, работещи в областта на ядрената енергетика, радиационната защита и ядрената медицина в България, Българския и Европейския парламент, както и Обединения изследователски институт на Европейската комисия, Чешката република, Канада, Турция, Италия, Украйна, Румъния и Испания. Програмния комитет с международен състав имаше за цел повишаване на популярността и обхвата на Конференцията.

Конференцията бе очаквано събитие от специалистите във всички сфери на приложение на ядрената енергия, защото дава възможност за обмяна на идеи и опит между специалисти в ядрената област и се проведе с любезното съдействие на Българския Атомен Форум (БУЛАТОМ), „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД и Европейското Ядрено Дружество. Специалистите от ядрената област демонстрираха техните работи по гарантиране на безопасна експлоатация на АЕЦ, радиационната защита на населението, приложението на ядрената физика в медицината и аспектите на кадровото осигуряване на ядрената област в България. По традиция специално внимание беше отделено на младите, работещи в различни области на науката и в промишлеността. В рамките на конференцията беше организиран конкурс за най-добър доклад на млад специалист, като отличените участници представиха разработките си в две категории – презентации и постерни доклади. Комисия в състав доц. д-р Калин Филипов (Технически университет – София), доц. д-р Людмил Цанков (Софийски университет) и доц. д-р Павлин Грудев (ИЯИЯЕ-БАН) определи победителите. При презентациите на първо място беше класиран г-н Гьорел Йозешме.

И тази година в периода 20 май - 22 май 2019 г. в град Елена се проведе традиционния Семинар по системи за управление на качеството. Изнесени бяха интересни доклади от поканените лектори, бяха проведени ползотворни дискусии.

На 4 октомври 2018 г. във Военната академия „Г.С.Раковски“ се проведе Втората национална конференция „Енергийна и Градска Киберсигурност, България 2019“, която бе част от Европейския месец на киберсигурността 2018. в България и се организира от Платформата за образование и иновации в енергийната киберсигурност, чиито основатели са Асоциация за развитие на София, Индустириален клъстер по електрическа мобилност, Военна Академия, Българско ядрено дружество и Софийски форум за сигурност. От страна на БЯД основна фигура в организирането и провеждането на Конференцията беше г-н Димитър Стоянов

На 26 юни 2019 г се проведе семинар по киберсигурност в ядрения сектор, организиран от Българското ядрено дружество, съвместно с платформата „Образование и иновации в енергийната киберсигурност“ и Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика на Българската академия на науките. ИЯИЯЕ-БАН бе домакин на събитието. В семинара взеха участие представители на Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика на Българската академия на науките, Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“, Списание „Ютилитис“, Агенцията за ядрено регулиране, Държавната агенция „Национална сигурност“, Посолството на Съединените американски щати в България, Индустириален клъстер „Електромобили“, „АЕЦ

Козлодуй-Нови мощности“ ЕАД и Европейския парламент. Презентации изнесоха г-н Димитър Стоянов, координатор на платформа „Образование и иновации в енергийната киберсигурност”, доц. д-р Лъчезар Георгиев, Директор на ИЯИЯЕ-БАН и г-н Владимир Янков, Ръководител на звено „Защита на класифицираната информация” в Министерство на енергетиката.

Дискусионни срещи с ученици от горните класове, организирани от Българското ядрено дружество, се проведеха на 14 май в гр. Козлодуй и на 16 май в гр. София. Дискусионната срещата в гр. Козлодуй се проведе в Професионалната гимназия по ядрена енергетика (ПГЯЕ) „Игор Курчатов“ с участието на ученици и техни преподаватели от ПГЯЕ, СУ „Христо Ботев“ и СУ „Св. св. Кирил и Методий”. От страна на организаторите участваха представители на БЯД: Младен Митев и Красимира Илиева, Русиян Цибрански – от АЕЦ „Козлодуй”, Добромир Димитров и Петя Вряшкова – от Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика на БАН, и Радка Иванова – представител на WiN (Жените в ядрената енергетика). В гр. София дискусионната срещата се състоя в Националния учебен център по култура, Лицей с изучаване на италиански език и култура. В нея взеха участие ученици с тяхната преподавателка по физика. Участници от БЯД бяха: Младен Митев и Красимира Илиева, и Александър Младенов от Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика на БАН. На дискусионните срещи учениците бяха запознати с дейността на БЯД и с ролята на младите хора в процеса на създаване, и провеждането на политики в областта на радиоекологията и радиационната защита при прилагане на демократичните принципи.

3. Информационна дейност и връзки с обществеността

Интернет-страницата на БЯД www.bgns.bg се поддържа и обновява редовно от Любен Манев и Калин Филипов и Организационния секретар на БЯД. Благодарение на доц. Филипов е изработен нов сайт на БЯД, с подобрени възможности за публикуване на информацията. В сайта са поместени актуални новини, важни информации, съобщения за курсове, форуми, семинари и конференции и други. МА поддържа фейсбук профил на МА-БЯД.

Благодарение на г-жа Мария Кръстева е обновена и редовно се актуализира фейсбук страницата на БЯД, публикуват се новини на сайта на БЯД и регулярно се подава информация на ЕЯД за събития свързани с ядрения сектор на България. Информацията се публикува в Бюлетина с електронни новини на ЕЯД.

БЯД номинира успешно „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД за осмите поред Годишни награди "Кубратов меч", за принос в насърчаването и популяризирането на електрическата мобилност в България, организирани от Национална браншова организация Индуриален клъстер "Електромобили". Отличаването на атомната ни централа беше отразено в националните медии.

По време на празника по случай Деня на енергетика, Председателят на БЯД д-р Младен Митев награди Русчо Янков за устойчив принос към популяризирането на ядрената енергетика.

През отчетната година членовете на БЯД активно участваха, както в организираните от дружеството, така и в други мероприятия:

- участие в ежегодния конкурс за ученици и студенти на Катедра „Топло и ядрена енергетика“ на ТУ-София
- участие в нощта на учените
- участие в проявите на БЕМФ
- участие в Конгреса на физиците в България
- участие в Средношколска конференция на УИН-България
- участие в Конференцията на Булатом.

- участие в конференцията на НВУ „В. Левски“ „Радиационната защита в съвременния свят“
- организиране на посещения на курсанти от НВУ „В. Левски“ в Ядрената научно експериментална база на ИЯИЯЕ-БАН

4. Международна дейност

БЯД редовно плаща членски внос към Европейското ядрено дружество /ENS/, с което потвърждава членството си. Проф. Трой Троев и инж. Емил Кичев са членове на Висшия Научен Съвет на ЕЯД.

БЯД поддържа договорни отношения за сътрудничество с ядрените дружества на Русия, Румъния, Словения, Чехия, Унгария, Македония, Украйна, Швейцария, Югославия, Франция, Финландия, САЩ и Канада, както и с Македонското дружество на физиците.

Създадени са и се поддържат връзки с посолствата на Испания, Великобритания и Руския културно-информационен център за създаване на благоприятна основа за сътрудничество между българските и чуждестранни експерти.

През 2019 БЯД взе активно участие в серията инициативи на Международния съвет на ядрените дружества (INSC), ЕЯД и Американското ядрено дружество, насочени към признаването на ядрената енергетика, като опция в борбата с климатичните промени. Българското ядрено дружество се присъедини към повече от 40 ядрени асоциации, представляващи над 80 хил. учени и експерти от целия свят, които подписаха съвместна декларация за удвояване на публичните инвестиции за научноизследователска и развойна дейност. В документа организациите призовават участниците в Конференцията на министрите за чиста енергия, която ще се проведе на 28 и 29 май 2019 г. във Ванкувър, да се ангажират с увеличаване на средствата за научна дейност, свързана с ядрената енергия и иновациите през следващите пет години. Асоциациите подчертават, че е необходим специален фокус върху иновативните приложения на напредналите ядрени системи, благодарение на които чистият енергиен микс на бъдещето ще бъде възможен. Церемонията се състоя на 13 май 2019 г. по време на Международния конгрес за напредъка в атомните електроцентрали в Жуан ле Пин, Франция.

Представители на БЯД взеха участие и направиха представяния свързани с дейността на дружеството и неговите корпоративни членове на мисиите, организирани от посолството на Великобритания.

5. Експертна дейност

Продължава работата по намиране на отговорни експерти за отделни области, в които няма достатъчно специалисти. Членовете на експертния съвет работят по създаването на комуникационна стратегия на БЯД, за координираност в усилията на Дружеството за популяризиране на Ядрената енергетика.

Продължава добрата традиция наши представители да участват в ръководните органи на ЕЯД. Членове на Висшия научен съвет на ЕЯД са Емил Кичев и Трой Троев.

Членовете на БЯД, номинирани от БУЛАТОМ в работните групи на ФОРАТОМ, участват активно в лобирането на европейско ниво за бъдещото развитие на ядрената наука и нейните приложения.

Представителят на България в научния съвет на АЕР запозна участниците на заседанието Съвета в Будапеща със състоянието на българските ядрена медицина, наука и енергетика с дейностите и по-важните събития организирани от българските ядрени сдружения.

Българското ядрено дружество участва активно в дейността на платформа „Образование и иновации в енергийната киберсигурност“. Партньори на БЯД в тази инициатива са Националната браншова организация за електрическа мобилност (ИКЕМ), Военната Академия

“Г. С. Раковски”, Асоциация за развитие на София и Софийски форум за сигурност, които на 3 декември 2018 г. подписаха рамков договор за сътрудничество.

В рамките на проект № BG05SFOP001-2.009-0172 „Партньорство на гражданите с институциите на местно, регионално и национално ниво за създаване и провеждане на устойчиви политики в областта на радиоекологията и радиационната защита на здравето на населението“ по Оперативна Програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския социален фонд е извършен анализ на влиянието на радиацията от околната, който ще бъде предоставен на заинтересованите общини.

С активното лобиране на ИКЕМ Българското Ядрено Дружество се включи, като представител на направление - "Ядрена енергетика" в ССЕМ - Секторен съвет за електрическа мобилност към МОН и ИКЕМ. Целите на ССЕМ включват:

- Подобряване на уменията и квалификациите, новите професии и специалности, система за проследяване на реализацията на обучаемите, актуализиране на държавните образователни стандарти по професии в сектора на електрическата мобилност, нови учебни програми и програми в сектора на електрическата мобилност.
- Подобряване на качеството на учебния процес, квалификация и преквалификация на учители, установяване на партньорства - бизнес училища (практики, дуално обучение, обучение на ментори), кариерно ориентиране и дейности за промоция.
- Съвместно участие във формите на европейско сътрудничество, включително партньорства за дейности по международни проекти, създаване на партньорска мрежа и център за високи постижения, организация на регионални компетентни центрове.

В момента в ССЕМ участват - МОН, ИКЕМ, Българска стопанска камара, професионални гимназии от цялата страна, технически университети, Военна академия „Г.С.Раковски“, Джуниър Ачийвмънт - България, и други.

По инициатива на г-н Любен Маринов, с Писмо с Изх. № 72/14.11.2019 г. БЯД изпрати въпроси до Министъра на околната среда и водите относно нотификация на проект: „Изграждане на съоръжение за отстраняване на тритий от тежка вода“ на територията на АЕЦ „Черна вода“. Поставените от БЯД въпроси са включени в Писмото на Министъра на околната среда и водите до румънските институции.

УС на БЯД създаде междуведомствена Работна група по управление на знанията с основната цел да обхване управлението на знанията в българската ядрена енергетика през основните етапи от жизнения цикъл на ядрените съоръжения: нови проекти, опериращи блокове, удължаване срока на експлоатация, извеждане от експлоатация, управление и погребване на РАО. Понастоящем в Работната група участват специалисти от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „АЕЦ Козлодуй-Нови мощности“ ЕАД, Агенция за ядрено регулиране, Технически университет – София и ИЯИЯЕ-БАН.

През декември 2019 г. БЯД се включи в състава на тематичната работна група за разработване на „Оперативна програма за наука и образование“ за програмен период 2021-2027 г., като член на групата от неправителствени организации.

6. Издателска дейност

Всяка година БЯД издава книжка от единственото у нас специализирано списание в областта на ядрената енергетика и ядрени технологии – списание “Доклади на БЯД”. Главен редактор е доц. д-р Нина Коюмджиева. Редакционната колегия на списанието е в състав: доц. д-р Павлин Грудев, доц. д-р Мария Манолова, ст.н.с. д-р Борис Калчев, доц. д-р Людмил Цанков и доц. д-р Калин Филипов. УС взе решение списанието да се издава на английски език и да излизат от печат два броя на година.

Издаден е брой 24, том 1 на списанието.

Нарочен сайт на списанието се поддържа от доц. К. Филипов. Получен е Онлайн ISSN на списанието и регистрацията му в национални и световни индексирани бази данни.

7. Финансов отчет

Отчетът за календарната 2019 година е представен в отделна форма.

8. Заключение

През 2019 г. Българското ядрено дружество продължи да работи за:

- ✓ преодоляване на радиофобията в обществото;
- ✓ популяризирането на ядрената физика и ядрената енергетика в обществото и особено сред младежта;
- ✓ обучение и усъвършенстване на кадрите, работещи в областта на ядрените науки и ядрената енергетика;
- ✓ разработване на критерии за професионално израстване в ядрената област;
- ✓ подобряване на законодателството и стандартите в ядрената област;
- ✓ по-голяма прозрачност на работата на държавните институции, свързани с дейности в ядрената област;
- ✓ деполитизиране на ядрената енергетика.

Следвайки препоръките на последното ОС членовете на БЯД и особено на Младежкото дружество участват по-активно в събития организирани от ЕЯД, печелят доверие създават условия за по-нататъшни съвместните дейности.

Дейността на БЯД следва да се разшири към по-активна организация на общи срещи, повече публични изяви за популяризиране на ядрената енергетика, с разпространение и поддържане на знанията от областта.

През 2020 година БЯД ще продължи да работи и да насочи усилията си по-нататък за постигане на целите на дружеството, а именно:

- ✓ по-голяма прозрачност на работата на държавните институции, свързани с дейности в ядрената област;
- ✓ преодоляване на радиофобията в обществото;
- ✓ популяризирането на ядрените науки в обществото и особено сред младежта;
- ✓ увеличаване и усъвършенстване на кадрите, работещи в областта на ядрените науки и ядрената енергетика;
- ✓ подобряване на законодателството и стандартите в областта на ядрената безопасност и радиационна защита.

Необходими са усилия за повече изяви на БЯД, в посока популяризиране на своето съществуване в обществото. Българското ядрено дружество следва да запази приоритета на своята дейност в подкрепа на развитието на ядрената наука и на българската ядрена енергетика, както и за информиране на българското население за съвременните технологии и многообразието на техните аспекти.

Председател на УС на БЯД,

д-р Младен Митев